

адміністративно-господарські санкції, зокрема, необхідності наявності збитків чи їх відсутності, а також систематизування переліку відповідних порушень. По-друге, удосконалення вимагає порядок застосування цих санкцій – в частині належного і своєчасного інформування суб'єктів ЗЕД щодо розгляду питання про притягнення їх до відповідальності, що надасть змогу таким особам вжити заходів для попередження негативних наслідків та спричинення збитків. Як видається, чітке законодавче регулювання підстав, порядку вжиття зазначених санкцій, прозора практика їх правозастосування, наявність ефективних адміністративних та судових способів захисту прав та охоронюваних законом інтересів господарюючих суб'єктів здатне значно посилити ділову активність в нашій державі та підвищити її інвестиційну привабливість.

Список використаної літератури:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність [Текст]: Закон України від 16.04.1991р. № 959-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 29. – Ст. 377.
2. Про порядок застосування до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності спеціальних санкцій, передбачених статтею 37 Закону про ЗЕД [Текст]: Наказ Міністерства економіки України від 17.04.2000 р. № 52 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 19. – Стор. 177. – Ст. 801.
3. Богун В. Індивідуальний режим ліцензування і припинення експорто-імпортних операцій як види спеціальних економічних санкцій [Текст]/ В. Богун // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 6. – С. 35-36.
4. Господарський кодекс України [Текст]: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст.144.

Г. Ю. Паранір

студ. I курсу магістратури

спеціальність «Право»

Науковий керівник: к.ю.н., доц. А. В. Смітюх

ЩОДО НОВЕЛ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ» ПРО ПОРЯДОК ВИПЛАТИ ДИВІДЕНДІВ

В зв'язку з тим, що 17 березня 2018 р. в «Голосі України» №50/2018 опубліковано Закон від 06.02.2018 р. № 2275-VIII «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю (далі –

Закон), необхідно звернути увагу на зміни, що відбулися у порядку виплати дивідендів ТОВ та ТДВ. Необхідність цих змін обумовлена поширенням порушень прав учасників товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю, незаконних маніпуляцій у цих товариствах, що істотно знижує довіру серед інвесторів. Слід зазначити, що Закон вступає в силу через три місяці з дня його опублікування, при цьому діючим ТОВ та ТДВ надається термін – 1 рік для того, вони привели свої Статuti у відповідність до норм Закону. Порядок виплати дивідендів у ТОВ та ТДВ є, безперечно, однією з важливих новел Закону.

Річ у тім, що Закон України «Про господарські товариства» передбачав лише саме право на дивіденди: згідно п. «б» ч. 1 ст. 10 зазначеного Закону учасники мають право на отримання дивідендів – частини прибутку товариства пропорційно розміру своєї частки, що сплачується за рішенням загальних зборів [1, ст.10], але порядок реалізації цього права у ТОВ та ТДВ законодавчо не визначався.

З огляду на відсутність законодавчого регулювання, Міністерство юстиції України у листі від 10.06.11 р. № 379-0-2-11-8.1 зазначило, що періодичність виплати дивідендів у ТОВ та ТДВ може бути будь-якою (щорічна, щоквартальна або інша), а термін і порядок виплати дивідендів мають бути визначені у засновницьких документах товариства [2].

Утім, однією з найбільш серйозних проблем була відсутність положень щодо строків і порядку сплати дивідендів відповідно до вже прийнятих рішень загальних зборів ТОВ та ТДВ.

ТОВ, що діяли на підставі модельного статуту (затверджений постановою КМ України від 16.11.11 р. № 1182), керувалися п.30 модельного статуту, згідно якого виплата частини прибутку учасникам товариства проводиться один раз на рік за підсумками календарного року впродовж I кварталу наступного року [3], але неврегульованість цього питання у статутах багатьох ТОВ часто призводила до корпоративних конфліктів і спорів. Натомість Закон України «Про акціонерні товариства» детально визначав усі важливі аспекти отримання дивідендів акціонерами АТ. Перш за все, ч. 4 ст. 30 Закону України «Про акціонерні товариства» визначала, що право на отримання дивідендів належить особам, внесеним до особливого переліку, складеного наглядовою радою АТ [4, ст.30].

Також, відповідно до ч.4 ст.30 Закону України «Про акціонерні товариства» АТ в порядку, встановленому статутом, повідомляє

осіб, які мають право на отримання дивідендів, про дату, розмір, порядок та строк їх виплати. Протягом 10 днів з дня прийняття рішення про виплату дивідендів за простими акціями ПАТ повідомляє про дату, розмір, порядок та строк виплати дивідендів за простими акціями також фондову біржу (біржі), у біржовому реєстрі якої (яких) перебуває таке товариство.

Дивіденди в АТ сплачуються виключно за результатами року, при цьому виплата дивідендів за простими акціями здійснюється з чистого прибутку звітного року та/або нерозподіленого прибутку на підставі рішення загальних зборів акціонерного товариства, яке має бути прийняте не пізніше 30 квітня року, що слідує за звітним та у строк, що не перевищує шість місяців з дня прийняття загальними зборами рішення про виплату дивідендів. Виплата дивідендів за привілейованими акціями здійснюється з чистого прибутку звітного року та/або нерозподіленого прибутку відповідно до статуту акціонерного товариства у строк, що не перевищує шість місяців після закінчення звітного року, або, якщо загальними зборами переданий менший строк – то у такий строк. Дивіденди сплачуються або через депозитарну систему, або безпосередньо акціонерам: конкретний спосіб визначається рішенням загальних зборів [4, ст.30].

Також, ч. 2 ст. 30 Закону України «Про акціонерні товариства» визначає можливість стягнення несплачених у строк дивідендів за виконавчим написом нотаріуса у безспірному порядку [4, ст.30].

Ст. 26 Закону передбачає щодо ТОВ і ТДВ норму, відповідно до якої виплата дивідендів здійснюється за рахунок чистого прибутку товариства особам, які були учасниками товариства на день прийняття рішення про виплату дивідендів, пропорційно розміру їх часток. Також слід зауважити, що дивіденди можуть виплачуватися за будь-який період, який є кратним кварталу, якщо інше не передбачено статутом. Товариство виплачує дивіденди грошовими коштами, якщо інше не встановлено одноголосним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства. Також Законом визначено строки виплати дивідендів: виплата дивідендів має здійснюватися в термін, що не перевищує шість місяців з дня прийняття рішення про їх виплату, якщо інший термін не встановлено статутом товариства або рішенням загальних зборів учасників. [5, ст. 26]. Ця новела є однією з найбільш актуальних новел Закону взагалі, оскільки зловживання щодо строку сплати дивідендів, звернення до суду з цього приводу, нарахуван-

ня пені за несвоєчасну сплату дивідендів стали, за відсутності належного правового регулювання, поширеною практикою.

Також ст. 27 Закону, подібно до ст. 31 Закону України «Про акціонерні товариства» визначає наступні випадки, коли товариство не має права приймати рішення про виплату дивідендів або виплачувати дивіденди:

1) товариство не здійснило розрахунків з учасниками товариства в зв'язку з припиненням їх участі в товаристві або правонаступниками учасників товариства;

2) майна товариства недостатньо для задоволення вимог кредиторів або буде недостатньо в результаті прийняття рішення про виплату дивідендів або здійснення виплати.

Статутом товариства можуть додатково передбачатися інші умови, за яких загальні збори учасників не може приймати рішення про виплату дивідендів або при яких дивіденди не можуть виплачуватися. Крім того, Закон встановлює, що ТОВ та ТДВ не мають права виплачувати дивіденди учаснику, який повністю або частково не вніс свій внесок [5, ст. 27].

Наведені новели законодавства щодо порядку сплати дивідендів у ТОВ та ТДВ є вельми позитивними, оскільки вони встановлюють дієвий правовий механізм, відповідно до якого учасники відповідних господарських товариств реалізовуватимуть своє право на дивіденди. Особливо слід відзначити положення, які виступають в якості застережних механізмів, покликаних унеможливити вилучення активів товариства під видом виплат дивідендів.

Список використаної літератури

1. Про господарські товариства [Електронний ресурс]: Закон України від 19.09.1991. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>. – Назва з екрана.
2. Щодо виплати дивідендів [Електронний ресурс]: Лист Міністерства юстиції України від 10.06.2011 № 379-0-2-11-8.1. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0379323-11>. – Назва з екрана.
3. Про затвердження модельного статуту товариства з обмеженою відповідальністю [Електронний ресурс]: Постанова КМУ від 16 листопада 2011 р. № 1182. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1182-2011-п>. – Назва з екрана.
4. Про акціонерні товариства [Електронний ресурс]: Закон України від 17.09.2008 // Відомості Верховної Ради України – 2008. – № 50-51. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514-17/page>. – Назва з екрана.
5. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю [Електронний ресурс]: Закон України від 06.02.2018 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/2275-19>. – Назва з екрана.